

HET EIGEN INITIATIEF VAN INWONERS WORDT STEEDS BELANGRIJKER

**Interview met
Peter Derk Wekx**
*Gemeentesecretaris
Alphen aan den Rijn*

Als het aan Peter Derk Wekx ligt, wordt de overheid een stuk empathischer dan nu het geval is. De gemeentesecretaris van Alphen aan den Rijn zegt: 'We moeten meer het goede gesprek aangaan en ons voortdurend blijven afvragen of we het juiste doen. Ik probeer dat er zowel binnen als buiten onze organisatie steeds meer in te krijgen.'

Mondige inwoner

Om met buiten te beginnen: Peter Derk ziet dat het hard nodig is om inwoners te betrekken bij overheidsvraagstukken. 'Inwoners zijn veel mondiger dan vroeger, ze beschikken over meer informatie. Als gemeente moet je beseffen dat je niet meer het automatische gezag hebt. Ik vergelijk het wel eens met de huisarts. Als de huisarts het zei, was het wáár. Nu hebben patiënten zelf hun diagnose al bij elkaar gegoogeld, en hebben ze daar ook nog graag het laatste woord over.' Toch, om de parallel met de huisarts door te trekken, zegt Peter Derk: 'Van die huisarts

verwacht je uiteindelijk wel een uitspraak. Zo is het met de gemeente ook. Wij moeten wel de keuze maken, en ondertussen duidelijk maken wat de voor- en nadelen van elk besluit zijn.'

Sociaal vaardig

Eenvoudig is dat niet. 'Dat is zelfs reuze ingewikkeld. Kijk naar participatietrajecten. Een voorbeeld is het initiatief van een aantal Alphenaren voor een fietscrossparcours. Een interessant voorstel waarvan wij als gemeente zeiden: Probeer zelf eens met de buurt te praten. Dat escaleerde vrij snel en dan wordt er onmiddellijk weer naar de gemeente gekeken. Waaruit ik concludeer dat mensen wel mondig zijn, maar nog niet altijd even sociaal vaardig. Dat is best lastig. Kijk naar de Omgevingswet die eraan komt. Daarin zijn zelfstandigheid en eigen initiatief belangrijke pijlers. Eerlijk gezegd houd ik mijn hart vast.'

Ook voor ambtenaren is dat samenspel met inwoners een lastige, misschien wel de lastigste uitdaging. 'Wanneer nieuwe medewerkers hun eed of belofte afleggen, zeg ik vaak: ik hoop dat jullie vaak twijfelen of wat jullie doen het juiste is. Ik vind dat die twijfel erbij hoort.' >

“ Een ambtenaar moet buiten
“nee” kunnen verkopen en
binnen een “ja” kunnen
forceren

vervolg

Niks met mensen

Het kenmerkt de persoonlijke stijl van Peter Derk, die hij graag doortrekt naar zijn wens voor een meer empathische overheid. ‘Laatst had ik hier een architect aan tafel die zei: ik maak gebouwen; ik heb niks met mensen. Dat kán dus niet meer. In alles wat we doen is de verbinding met mensen steeds belangrijker. Luisteren, aandacht besteden aan de mensen om wie het gaat is cruciaal.’ Om daar onmiddellijk aan toe te voegen: ‘Dat is natuurlijk wel iets anders dan automatisch hun wensen inwilligen. Ik zeg weleens: een ambtenaar moet buiten “nee” kunnen verkopen en binnen een “ja” kunnen forceren. Dat is een vaardigheid waar niet iedereen over beschikt.’

Integraal werken

Mede daarom ontwikkelt de gemeente Alphen aan den Rijn stevig door. ‘Onder de noemer Organisatie van de toekomst gaan we naar een nieuwe manier van werken. We zetten bewuster in op integrale opgaven. Tot voor kort was Alphen aan den Rijn, zoals veel gemeenten trouwens, heel sectoraal ingericht. Dat had als nadeel dat ik soms managers aan tafel had zitten die verzuchtten: “ik word nergens bij betrokken”. Door meer dwarsverbanden aan te brengen, zorg je ervoor dat die betrokkenheid wél ontstaat.’ >

vervolg

Niet alweer Pietje

Toen Peter Derk een oproep deed binnen de organisatie wie er allemaal wilden meedenken over deze nieuwe aanpak, meldden zich 80 enthousiastelingen. 'De behoefte wordt blijkbaar breed gevoeld', lacht hij. 'We zetten nu een gemeente neer waarin mensen veel meer op competentie en interesse op klussen worden ingezet. Wat er dan gebeurt, is heel fascinerend. In het begin meldden zich voor projecten vooral nog de "usual suspects", maar inmiddels zie je dat zich andere collega's melden en niet 'alweer Pietje'. Wat dat brengt? Heel veel energie, dat in de eerste plaats. Maar ook leren door te doen, met alle vraagstukken die dat ook weer oplevert, zoals: wat doe je met het werk dat een collega achterlaat die inschrijft voor een nieuwe klus? En daar ook kwetsbaar in mogen zijn. Je hoeft niet alles vooraf te hebben dichtgetimmerd. Het enige waar ik op hamer is dat er wél resultaat moet zijn.

Als zich gaandeweg problemen aandienen, kun je ook dan kijken hoe je ze oplost.'

Stip op de horizon

Peter Derk is ervan overtuigd dat een gemeente die anders werkt beter bestand is tegen de opgaven van de toekomst. 'En dat zijn er veel. Ze hebben bovendien allemaal met elkaar te maken. Door meer te verknopen, en door ruimte te geven aan de stem van de inwoner hoop ik ook een beetje los te komen van de waan van de dag, die altijd veel tijd en energie vraagt. Het is superbelangrijk om ook ruimte te houden voor de stip op de horizon. Soms is het goed om een stapje naar achteren te doen en je af te vragen: wat zijn we eigenlijk aan het doen? Werken we nog wel volgens de bedoeling? Als je dat als organisatie in het oog houdt, is het ook eenvoudiger om als dat nodig is op zeker moment te escaleren. En te zeggen: zo gaan we het doen. Daar is iedereen bij gebaat: het bestuur, de ambtenaren én de inwoner.'